

Fra: Løhaugen, Bjørg [Bjorg.Lohaugen@arendal.kommune.no]
Sendt: 6. januar 2015 08:58
Til: Postmottak KD
Emne: Høringsuttalelse vedr. endringer i opplæringsloven
Vedlegg: 20150106080929.pdf

Det vises til høringsbrev datert 22.10.2014 vedr. endringer i opplæringsloven og privatskoleloven

Vedlagt følger høringsuttalelse fra Arendal kommune, behandlet i bystyret 11. desember 2014

Det beklages på det sterkeste at uttalelsen sendes inn en dag etter fristen

Det bes om at den allikevel tas med i departementets gjennomgang av saken

Vennlig hilsen

Bjørg Løhaugen
Spesialkonsulent

Pedagogisk stab
Telefon: 37013274

bjorg.lohaugen@arendal.kommune.no | www.arendal.kommune.no

Saksprotokoll - Bystyret 11.12.2014

Behandling:

Saksordfører: Andre Roshan, H.

Representantene Hayette Mahmoud, Sv, og Atle Svendal, Ap, satte frem følgende tilleggsforslag:

RLE endres ikke til KRLE. Endringene til KRLE framstår som unødvendig og vil lett kunne skape etterspørsel om fritak fra faget.

Vedtak:

Innstillingen fra komite for oppvekst ble enstemmig vedtatt.

Tilleggsforslaget fra representantene Hayette Mahmoud, Sv, og Atle Svendal, Ap, falt med 26 (H 12 – KrF 3 – V 3 – Uavh. 2 – FrP 4 – Ap 1 – Sp 1) mot 13 (Ap 8 – Sv 3 – FrP 2) stemmer.

Følgende er dermed vedtatt:

Arendal kommune støtter forslagene til endringer i opplæringsloven og i privatskoleloven under forutsetning av at den statlige ordningen for videreutdanning av lærere videreføres og videreutvikles.

Arendal kommune mener det er viktig at de som underviser i engelsk på barnetrinnet også har studert engelsk.

ARENDALE KOMMUNE

Saksfremlegg

Referanse: 2014/9164 / 2
Ordningsverdi: A00/&13

Vår saksbehandler
Björg Løhaugen, tlf 37013274

Saksgang:

Pol. saksnr.	Politisk utvalg	Møtedato
	Komite for oppvekst	
	Bystyret	

Høringsuttalelse - endring i Opplæringsloven

Rådmannens forslag til vedtak:

Arendal kommune støtter forslagene til endringer i opplæringsloven og i privatskoleloven under forutsetning av at den statlige ordningen for videreutdanning av lærere videreføres og videreutvikles.

Vedlegg

- Høringsnotat om forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven

Andre dokumenter i saksmappen:

Bakgrunn / Saksfremstilling:

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring forslag til endringer i opplæringsloven.

Det gjelder

- å endre reglene om krav til læreren om relevant kompetanse i undervisningsfag
- å klargjøre hvilke avgjørelser i skolesammenheng som barneverntjenesten har rett til å ta på vegne av barnet når barneverntjenesten har overtatt omsorgen for barnet
- å endre navnet på faget religion, livssyn og etikk (RLE) og innføre en bestemmelse om tidsbruk knyttet til kristendomskunnskap i læreplanen i faget

De tre ulike forslagene til lovendringer er behandlet i separate overskrifter under.

Høringsfrist er 5. januar 2015.

Vurderinger:

Utdanningskrav:

Det er skoleeiers ansvar å sørge for at det er riktig kompetanse i skolene (oppl § 10-8). Dette betyr at skoleeier også må ha systemer som gir undervisningspersonalet mulighet til kompetanseheving.

Regjeringen ønsker ved lovendringen at alle lærere i grunnskolen skal omfattes av kravene om å ha fordypning innenfor det faget de underviser i. På barnetrinnet er kravet angitt til 30 studiepoeng, og begrenset til fagene norsk, matematikk, samisk og norsk tegnspråk. Mens det på ungdomstrinnet er foreslått at omfanget skal være 60 studiepoeng i fagene norsk, engelsk, matematikk, samisk og norsk tegnspråk. På ungdomstrinnet skal det i tillegg i alle andre fag kreves 30 studiepoeng relevant kompetanse for å undervise.

Bakgrunnen for lovforslaget er at forskning tyder på at der lærere har fagspesifikk kompetanse, så får man positive effekter på elevenes læringsutbytte.

I dag har mange lærere lav eller ingen fagspesifikk utdanning innenfor det faget de underviser i. I en undersøkelse angir 33 % av lærerne som underviser i matematikk på mellomtrinnet at de har mindre enn 30 studiepoeng i faget, og for engelsk utgjør gruppen 50 %.

Kravet om relevant kompetanse ble innført 1. januar 2014, men retter seg i dag kun mot lærere som er utdannet etter dette tidspunktet.

Ved lovendringen som her skisseres vil regelen gis tilbakevirkende kraft og gjelde alle fast ansatte lærere som underviser i skolen – uavhengig av ansettelsestidspunkt.

Det gis en viss mulighet for skoleeier til å fravike kravet om relevant og tilstrekkelig kompetanse i faget. I tillegg legges opp til at dagens unntaksbestemmelser skal videreføres i 10 år. I løpet av denne perioden kan skoleeier bygge opp kompetansen som man behøver, blant annet ved å gi lærerne nødvendig videreutdanning.

Gjennom "Lærerløftet" har regjeringen finansiert et betydelig antall studieplasser og gir kommunene tilskudd til å dekke vikar for lærer som tar videreutdanning innen ulike fag. (Skoleåret 2014/2015 har Arendal kommune 16 lærere som tar videreutdanning innenfor denne ordningen)

Kravet om relevant kompetanse gjelder bare de som arbeider fast i skolen, ikke for vikarer.

I tillegg åpnes det for å avvike fra kravet om kvalifisert personale, dersom det er åpenbart at man ikke kan imøtekomme kravet. Trolig vil dette være særlig aktuelt i mindre kommuner, og i liten grad kunne benyttes i Arendal. Det er i utgangspunktet skoleeier selv som skal vurdere om det er nødvendig å gjøre avvik i forhold til kravet om kompetanse.

Det har i tillegg vært en særlig unntaksordning for rene ungdomsskoler som har færre enn 60 elever og 5 lærerårsverk. Det foreslås i høringen at denne ordningen skal fjernes. I Arendal er det ingen rene ungdomsskoler, og kommunen berøres ikke av lovforslaget.

Lovforslaget om faglig fordypning gjelder ikke for engelsk på barnetrinnet. Her er kravet begrenset til å gjelder norsk, samisk, norsk tegnspråk og matematikk. Det fremgår ikke hvorfor engelsk ikke er tatt med her, slik det er for ungdomstrinnet. Rådmannen mener det er viktig at de som underviser i engelsk på barnetrinnet også har studert engelsk, men vil ikke gå så langt som å foreslå at det skal tas inn som en del av lovendringen.

Rådmannen anbefaler at Arendal kommune støtter lovforslaget om krav til faglig fordypning som beskrevet i forslaget – under forutsetning av at staten viderefører ordningen med finansiering av videreutdanning slik det er i dag. Kommunens andel av finansieringen av studieplasser i denne satsingen må være på dagens nivå eller lavere.

Barnevernets rolle og ansvar i skole spørsmål

Forslaget handler om å avklare hvilken myndighet barnevernstjenesten har til å ta avgjørelser på vegne av barnet etter en omsorgsovertagelse, og hvilken myndighet som fortsatt ligger til barnets biologiske foreldre.

Forslaget har sin bakgrunn i at regjeringen vil gi barn under barnevernets omsorg, bedre tilpasset skolegang.

Etter en omsorgsovertakelse er det barneverntjenesten som har det løpende ansvar for barnets oppvekst. Samtidig beholder biologiske foreldrene et begrenset foreldreansvar, og dermed også en viss bestemmelsesrett for barnet. Opplæringsloven regulerer ikke direkte hvem som kan ta avgjørelser for barnet i spørsmål knyttet til opplæring og skole.

Mange avgjørelser må betraktes som vanlig oppfølging av barnets skolegang og hører inn under daglig omsorg som utøves av foreldre. I slike saker bør barneverntjenesten kunne ta avgjørelser på vegne av barnet, ikke barnets biologiske foreldre som er fratatt omsorgen.

Hensynet til biologiske foreldres bestemmelsesrett bør ikke gå på bekostning av barnets rett til å få den opplæringen hun har krav på.

De områdene som kunnskapsdepartementet mener bør ligge innenfor barnevernets område å ha bestemmelsesrett innenfor er:

- Å be om utredning av behov for spesialundervisning og å si ja eller nei til tilbud om spesialundervisning.
- Fritak fra deler av opplæringsplikten
- Å søke om tidlig eller utsatt skolestart

- Valg av skole
- Be om tiltak som gjelder det fysiske eller det psykososiale miljøet (Kap 9a)
- Rett til tegnspråkopplæring i grunnskolen
- Valg av skyss eller innlosjering, der daglig skyss ikke er forsvarlig

Det som foreslås at fremdeles er en del av det som biologiske foreldre skal ha ansvar for er

- Søknad om fullstendig fritak fra opplæringsplikten
- Retten til å kreve fritak fra undervisning på grunnlag av religion eller livssyn
- Valg av målform
- Rett til opplæring i og på samisk eller finsk

Forslaget berører ikke hvem som har klageadgang på vedtak fattet etter opplæringsloven. Forslaget berører heller ikke på hvilke områder barnet selv skal høres.

Rådmannen vurderer at det er nyttig med en gjennomgang av praksis på dette feltet. Tidligere har man risikert at saksgang har kunnet ta svært lang tid, når man skal få godkjenning av biologiske foreldre til å fremme en søknad. Som for eksempel utredning av behov for spesialundervisning. Dette har kunnet ført til at tiltak settes inn for sent og at vansker blir mer omfattende enn det ellers kunne blitt.

RLE - faget

Forslaget har som hensikt å endre navnet på faget religion, livssyn og etikk (RLE) til kristendom, religion, livssyn og etikk (KRLE). I tillegg foreslås det å endre læreplanen slik at om lag halvparten av timene i faget skal brukes til kristendomskunnskap. Endringen innebærer ikke at fagets innhold endres, men tidsmessig bruk til kristendommen tydeliggjøres.

Forslaget kommer som en følge av at regjeringen ønsker at kristendommen skal ha en sterkere plass i faget, blant annet på bakgrunn av religionens sterke historiske plass i Norge. Forslaget vil medføre at man bruker noe mindre tid på andre religioner, samt livssyn filosofi og etikk. Undervisningen skal fortsatt være uten forkynnende preg og bygge på at vi har et samfunn hvor flere grunnsyn skal anerkjennes og fremstå som likeverdige.

Departementet har vurdert at endringsforslaget vil ligge innenfor rammene av nasjonal lovgivning og internasjonale krav til vern av menneskerettigheter, og ikke være i strid med tidligere dom i den europeiske menneskerettighetsdomstol (EMD) i 2008.

Da fagets navn i 2008 ble endret til RLE var flertallet av kommuner som uttalte seg, motstander av endringen og ønsket å beholde KRL navnet. Dommen fra EMD kritiserte ikke navnet, men innholdet i faget.

Rådmannen vurderer endringene som foreslås som mindre omfattende. Det står også i dag i læreplanen at kristendomskunnskap skal ha den kvantitativt største andelen av lærestoffet på grunn av kristendommens særlige plass i norsk kultur og historie. Men det står ikke noe om tidsbruk på de ulike kompetansemålene. Ved lovendringen vil kristendommens plass gjøres tydeligere, men innholdet i faget endres ikke. Det skal fortsatt legges stor vekt på å fremme kunnskap om andre religioner.

Kommuneplanens føringer:

Når det gjelder forslaget om strengere krav til læreres formelle kompetanse når de skal undervise i et fag, står det under "Kunnskapssamfunnet" at et av delmålene er "*Skape godt læringsresultat gjennom engasjert og faglig dyktige medarbeidere*". Videre, "Pedagoger og andre ansatte i skoler og barnehager skal stimuleres til løpende kompetanseheving for å kunne forholde seg til en samfunnsutvikling i rask endring (.....) Arendals skoler og barnehager må bli kjent for å legge forholdene til rette for faglig kompetanseutvikling.

Driftsmessige konsekvenser av rådmannens forslag til vedtak:

Det er ikke alle lærere i Arendal i dag som har en kompetanse på det nivået som lovforslaget legger opp til. Forslaget innebærer derfor at det må satses på videreutdanning av lærere i årene fremover.

Dette vil kunne medføre ekstra kostnader for kommunen i form av vikarutgifter og støtte til studier. Departementet ønsker at lærere benytter stipendordning når de tar videreutdanning, noe som vil gi lavere kostnader for kommunen. Stipendordningen var ny høsten 2014, og man har lite erfaring med den. Bare en lærer i Arendal har finansiering via stipendordningen skoleåret 2014/2015.

Kommunen bruker allerede i dag ressurser på videreutdanning av lærere. Det vil trolig ikke bli en betydelig økt kostnad med tanke på at kommunen skal oppfylle kompetansekravene i et 10 års perspektiv, og dermed kan fordele kostnadene ut over den hele perioden.

Lærere lønnes etter tariffavtaler som gir lønn ut fra kompetanse og ansiennitet. Når flere lærere får høyere kompetanse, vil det kunne gi utslag i høyere utgifter til avlønning.

De to andre områdene det er foreslått endringer innenfor vil ikke ha noen økonomiske konsekvenser.

Rådmannen, dato 13/11-2014

Harald Danielsen